

Prosjektplan – Revisjon av forvaltningsplan for Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaaken vaarjelimmiedajve med tilhørende verneområder.

Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre. Regnbue over Lomsdal-Visten nasjonalpark. Vesterfjella sett fra Grane.

Innhold

1. Innledning.....	2
I. Bakgrunn	
II. Dagens forvaltningsplan	
III. Nye behov	
IV. Verneområder omfattet av planarbeidet	
V. <i>Rammer for saksbehandlingen</i>	
VI. Fagsystemer	
VII. Hva er en forvaltningsplan?	
i. Endring av verneforskrifter	
VIII. Bevaringsmål.	
2. Målet med forvaltningsplanarbeidet.....	5
3. Aktører.....	6
4. Organisering av arbeidet.....	7
I. Prosjektledelse	
II. Kompetansebehov	
III. Involvering	
IV. Prosjektorganisering	
5. Tidsplan.....	9
6. Økonomi.....	9

1. Innledning:

Forvaltningsplan for Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmiedajve og Strauman landskapsvernområde ble påstartet i 2010 og endelig vedtatt i 2014.

Nasjonalparkstyret vedtok i desember 2021 revisjon av eksisterende plan:

«Arbeidet med revidering av forvaltningsplan for Njaarke/Lomsdal-Visten nasjonalpark med tilhørende verneområder igangsettes i 2022

1. *Det søkes midler til arbeidet*
2. *Det legges fram utredet sak for styret i løpet av våren 2022. Saken inneholder prosjektplan og oppstartmelding samt relevante vurderinger.»*

I. Bakgrunn

I 1992 kom St.meld. nr. 62 (1991-1992) *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder*, også kalt "nasjonalparkplanen". Området Visten/Lomsdalen var et av områdene som ble tatt med i nasjonalparkplanen. Oppstart av verneplanprosess for området ble meldt i 2003. Verneplanprosessen ble avsluttet med opprettelsen av Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmiedajve (1102 km²) og Strauman landskapsvernområde (32,4 km²) ved kongelig resolusjon av 29.05.2009. Samtidig ble de tre naturreservatene Laksmardalen, Strompdalen og Skjørlægda opphevet og innlemmet i nasjonalparken. Det er følgelig verneforskriften for nasjonalparken som gjelder for de tidligere naturreservatene.

Nasjonalparken ligger i kommunene Brønnøy, Grane, Vefsn og Vevelstad i Nordland.

Parallelt med verneplanprosessen ble det utarbeidet en fylkesdelplan for Lomsdal-Visten som omfatter verneområdene og randsonen til disse, i alt 2238 km². Fylkesdelplanen er et regionalpolitisk dokument som har lagt vekt på utviklingsmuligheter i området og strategier for best mulig lokal forankring av areal- og ressursforvaltningen.

II. Dagens forvaltningsplan:

Dagens forvaltningsplan er omhandler verneområdene Lomsdal-Visten nasjonalpark og Strauman landskapsvernområde.

Fylkesmannen i Nordland (nå Statsforvalteren) startet arbeidet med utarbeidelse av forvaltningsplan for nasjonalparken og landskapsvernområdet i 2010. Nasjonalparkstyret overtok ansvaret for ferdigstilling av planen i 2011. Nasjonalparkstyret behandlet høringsuttalelsene i sak 4/13 og planen ble endelig godkjent av Miljødirektoratet 13.11.2014.

Eksisterende forvaltningsplan er et trykt dokument /PDF format. Slike planer skal opprettes i FPNV, som såkalt "skall-plan". Da benyttes FPNV som et "skall" for eldre planer, laget utenfor FPNV. Dette er svært viktig for å sikre at forvaltningen til enhver tid vet hvilke forvaltningsplaner som gjelder.

III. Nye behov:

Nasjonalparkstyret har overtatt forvaltningsansvaret for nye verneområder; Sirijorda og Stavvasselva naturreservat (vernet 2017) samt Innervisten marine verneområde (vernet 2020).

Det er også i 2022 foreslått utvidelse av nasjonalparken (barskogvern på statsgrunn) samt nye naturreservater nært inn til Lomsdal-Visten nasjonalpark.

Lomsdal-Visten nasjonalpark og Strauman landskapsvernområde er opprettet med hjemmel i naturvernloven av 1972. Naturvernloven av 1972 er opphevet og erstattet av Naturmangfoldloven (nml) av 19. juni 2009. Verneområdene opprettet med hjemmel i naturvernloven står ved lag inntil Kongen bestemmer annet, jf nml § 77.

IV. Verneområder omfattet av planarbeidet:

Navn og ID	Areal (daa)	Kommuner	Forvaltningsplan	Annet
Lomsdal-Visten/Njaarke VV00002750	1 101 799,3	Brønnøy, Grane, Vefsn og Vevelstad	Eksisterende	
Strauman landskapsvernområde VV00002751	32 364,1	Vevelstad	Eksisterende	
Sirijorda naturreservat VV00003295	5 138,8	Vefsn	Ingen (§10 v.f)	Vurderer behov for forvaltningsplan
Stavvasselva naturreservat VV00003293	519,2	Grane	Ingen (§10 v.f)	Vurderer behov for forvaltningsplan
Innervisten marine verneområde VV00003635	5 053,6	Vevelstad	Ingen (§8 v.f)	

V. Rammer for saksbehandlingen

Etter vedtektene til nasjonalparkstyret 8.1 skal det:

«Styret skal utarbeide/revidere forvaltningsplan for verneområdene. Oppstart av planarbeidet bør skje i dialog med Miljødirektoratet. Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene. Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde enn flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Utkast til forvaltningsplan skal sendes til direktoratet for faglig gjennomgang før høring. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.»

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å revidere forvaltningsplaner. Planen skal revideres etter behov, men planperioden bør ikke være på mer enn 10 år. Ved behov kan planen revideres før planperioden utløper.

Planlagte tiltak (Tiltaksplan) revideres etter behov og normalt oftere enn selve planperioden. Hvis en gjeldende forvaltningsplan mangler bevaringsmål, må slike utvikles ved revisjon.

Vedtatt: 17.3.22

Plan- og bygningsloven er et viktig verktøy for å styre utviklingen i randsoner inntil verneområder. Lovens § 11-8 tredje ledd bokstav c gir aktuell kommune mulighet til å fastsette randsonen som hensynssone. I denne sonen kan det gis bestemmelser for å hindre vesentlig forringelse av verneverdiene i verneområdet. Dette forutsetter at bestemmelsene fastsettes samtidig med fastsetting av verneforskrift for nytt område, ved revisjon av forskrift eller samtidig med ny forvaltningsplan eller revisjon av denne.

VI. Fagsystemer

I arbeidet med forvaltningsplaner brukes 3 ulike digitale systemer:

- Forvaltningsplan på nett (FPNV)
  - Her skrives planen, bl.a. om brukerinteresser, og retningslinjene som skal knyttes til verneforskriftene.
  - Kart, bilder og figurer, skjøtselsplaner og besøksstrategier blir lastet opp som vedlegg.
  - Allmenheten får tilgang til planen via en innsynsløsning på internett.
- Naturbase
  - Inneholder kart og faktaark om de ulike verneområdene.
- NatStat
  - Her registreres trusler mot verneverdiene, bevaringsmål og opplegg for overvåkning.

VII. Hva er en forvaltningsplan?

I Forvaltningsplan på nett for verneområder (FPNV v.2.0) Brukerveiledning (Miljødirektoratet) står det:

«En forvaltningsplan er en praktisk veileder som skal bidra til beslutninger og bruk som sikrer vernet. Innenfor rammen av verneforskriften kan planen i retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging mv., samt mål og tiltak for å ivareta verneverdiene»

Det kan eller gis utdypende retningslinjer til de ulike bestemmelsene i verneforskriftene når det gjelder:

- Landskap, herunder byggetiltak
- Dyreliv
- Planteliv
- Ferdsel
- Motorferdsel
- Forurensning
- Skjøtsel og tiltak
- Oppsyn

I forvaltningsplanen skal det tas inn kortfattede beskrivelser av verneområdene om:

- Verneverdier
- Naturstatus
- Brukerinteresser

Vedtatt: 17.3.22

i. Endring av verneforskrifter

I forbindelse med forvaltningsplanarbeidet kan det komme innspill som gjelder endring av verneforskriftene. Miljødirektoratet har myndighet til å foreta endringer av uvesentlig art. Det vil typisk være retting av feil i verneforskriften, som for eksempel at det mangler et gårds- og bruksnummer o.l.

Forskriftsendringer eller vesentlige endringer av vernet grense, som vil endre forvaltningen av ett verneområde vil kreve en ny kongelig resolusjon. Ansvaret for disse prosessene ligger til Miljødirektoratet og Statsforvalteren.

fagsystemene som skal benyttes ved fremstilling av forvaltningsplaner har ikke løsninger for å behandle innspill om forskriftsendringer. I den grad det kommer slike innspill, kan man legge til disse samlet frem i en egen sak for nasjonalparkstyret. Nasjonalparkstyret kan her kommer med en oppmoding til Statsforvalteren og Miljødirektoratet om å ta innspillene opp til videre behandling.

VIII. Bevaringsmål.

På Miljødirketoratets nettsted, NatStat er det opplyst:

«Verneområdene er beskyttet mot skade og ødeleggelse. Likevel endres også vernet natur. Mange endringer er naturlige, mens andre forårsakes, direkte eller indirekte, av menneskelig aktivitet. Det kan f.eks. være fremmede arter som endrer det opprinnelige naturmangfoldet, inngrep som fører til tørrlegging eller gjengroing, eller ny naturbruk som endrer vegetasjon og artssammensetning.

I NatStat kan forvaltningsmyndigheten sette konkrete bevaringsmål for ønsket naturtilstand innen et verneområde. Bevaringsmål, f.eks. knyttet til fremmede arter, skal overvåkes. Resultatet av overvåkingen fastslår om naturtilstanden er god, middels eller dårlig, og om bevaringsmålet er nådd. Innsynsløsning til NatStat gir oversikt over antall bevaringsmål, målt tilstand, og hvilke påvirkningsfaktorer (f.eks. fremmede arter) som følges opp av forvaltningsmyndigheten.»

2. Målet med forvaltningsplanarbeidet

Målet med forvaltningsplanarbeidet er å oppdatere gjeldende forvaltningsplan i tråd med:

- Ny måte for framstilling og distribusjon av plandokumentene – « Forvaltningsplan på nett» - FPNV 2.0)
- Endret kunnskapsgrunnlag
- Endret bruk av verneområdene
- At besøksforvaltning skal være et eget tema i forvaltningsplanene.
- At behovet for informasjon har økt, og skjer på flere plattformer.

Det blir særlig lagt vekt på følgende forhold som er viktige i revidering av forvaltningsplanen:

- Fastsette bevaringsmål og status for verneverdiene.
- Lage entydige og samordne retningslinjer for organisert ferdsel.
- Lage entydige og samordne retningslinjer for byggesaker i verneområdene.

Vedtatt: 17.3.22

- Ha en ny vurdering av godkjente løyper og stier.
- Skjøtsel og bruk.
- Ha lik praksis knyttet til tillatelser for motorferdsel i utmark.

Det kan være aktuelt og knytte bevaringsmål til:

- Økosystem og biologisk mangfold.
- Naturtyper.
- Landskap.
- Kulturminne.
- Urørthet

3. Aktører

Det blir lagt stor vekt på åpenhet og involvering i arbeidet med forvaltningsplanen. Det blir derfor gitt en omtale av ulike aktører i planprosessen.

Miljødirektoratet

Miljødirektoratet skal vi gi:

- En faglig godkjenning av utkast til forvaltningsplan før høring.
- Endelig godkjenning av forvaltningsplanen.

Miljødirektoratet kan ellers bli kontaktet for veiledning i ulike spørsmål knyttet til planprosessen. Miljødirektoratet er eier av portalen «Forvaltningsplan på nett», Og vil gi opplæring i bruk av denne.

Statens naturoppsyn

Statens naturoppsyn har oppsynet med verneområdene, og driver i tillegg med dokumentasjon, skjøtsel, fysisk tilrettelegging og informasjon.

Statsforvalteren i Nordland

Statsforvalteren er formell høringspart.

Statsforvalteren kan ellers kontaktes i faglige spørsmål knyttet til planprosessen.

Nordland fylkeskommune

Fylkeskommunen er formell høringspart.

Fylkeskommunen har forvaltningsmyndighet etter kulturminneloven, og kan kontaktes om forvaltning av kulturminne i verneområdene.

Fylkeskommunen er også planmyndighet for Fylkesdelplan for Lomsdal- Visten nasjonalpark.

Kommunene

Kommunene er formelle høringspart.

Verneområdene ligger i Nordland fylke, og i kommunene Brønnøy, Grane, Vefsn og Vevelstad.

Kommunene er viktige samarbeidspartner og aktører. Kommunene har god lokalkunnskap, er forvaltningsmyndighet, har mål og strategier for samfunnsutvikling og et eget

virkemiddelapparat. Kommunene er viktig aktører fordi det ofte er en sammenheng mellom det som skjer innenfor og utenfor verneområdene.

Vedtatt: 17.3.22

Grunneiere

Grunneiere er formelle høringsparter. Arealet i verneområdene består av både statsgrunn, sameier og private eiendommer. Vernebestemmelsene og retningslinjer vil påvirke råderetten over arealene. Det er derfor viktig å involvere grunneiere i planarbeidet.

Næringsdrivende

Innenfor verneområdene er det i hovedsak to typer næringsdrivende:

- Landbruk (Reindrift, jordbruk og skogbruk)
- Reiseliv

Landbruket er av de viktigste brukerinteressene i verneområdene. Ved siden av jakt og fangst er landbruket den brukeren med lengst historie i verneområdene. Representanter for næringen må være høringsparter, og involveres i planprosessen.

Det er også aktuelt å involvere grunneierlag/utmarkslag i planprosessen.

Reiselivets organisasjoner og bedrifter er høringsparter, Og må involveres i planprosessen. Gjennom sine tilbud, og ikke minst ved aktiv markedsføring, trekker reiselivet mange besøkende til nasjonalparken.

Lag og organisasjoner

Frivillige lag og organisasjoner (også kalt «tredje sektor») organiserer ulike grupper som kan være brukere av nasjonalparken. Disse forvalter brukerne sine interesser, og blir talerør for ulike interesser. Dette kan være jeger- og fiskeforeninger, turistforeninger, naturvernforbundet, grendelag og velforeninger.

Andre aktører

Det er også aktuelt å involvere aktører som har indirekte betydning for verneområdene. Dette kan være aktører som; Samisk språk- og kultursenter, Statens vegvesen, Helgeland museum og enkeltpersoner.

4. Organisering av arbeidet

I. Prosjektledelse

Sekretariatet for Lomsdal- Visten nasjonalpark har prosjektledelsen. prosjektledelsen skal ha ansvar for:

- Framstilling, oppfølging, framdrift prosjektplan.
- Økonomistyring
- Etablering av prosjektorganisasjon.
- Gjennomfører møter og partsmøter med ulike aktører
- Holde kontakt med kommunene
- Rapporterer til styringsgruppen (nasjonalparkstyret)
- Framstille høringsdokumentene
- Sluttbehandling

II. Kompetansebehov

I arbeidet med forvaltningsplanen har sekretariatet behov for opplæring i bruk av portalen «forvaltningsplan på nett»

III. Involvering

I tråd med forvaltningsloven, naturmangfoldloven og god forvaltningskikk er det viktig å legge opp til en bred involvering i planarbeidet, og en åpen planprosess.

Rådgivende utvalg og Administrativt kontaktutvalg vil bli brukt som referansegrupper.

Videre tilrådes det å opprette lokale referansegrupper (3-5 pers) i hver kommune. Sekretariatet vil gjennomføre møter med disse, både i innspillsfasen og i høringen.

Videre vil sekretariatet legge opp til egne lokale partsmøter.

Nasjonalparkstyret sin hjemmeside (Nasjonalparkstyret.no) vil bli brukt aktivt for å dele informasjon.

IV. Prosjektorganisering

Prosjektet vil bli organisert med Njaarke/Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre som styringsgruppe. prosjektledelse vil bli ivaretatt av sekretariatet for nasjonalparkstyret. Statens naturoppsyn vil være løpende involvert som faglig ressurser i arbeidet.

administrativt kontaktutvalg og rådgivende utvalg vil være referansegrupper for planarbeidet. i tillegg til en fast prosjektstruktur vil det bli gjennomført partsmøter med enkeltaktører etter behov.

Funksjon	Sammensetning - aktører
Styringsgruppe	Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre
Prosjektledelse	Sekretariatet for nasjonalparkstyret
SNO Lomsdal-Visten	Faglig ressurs for prosjektledelsen
Referansegrupper og møter	
-Administrativt kontaktutvalg	Som oppnevnt av nasjonalparkstyret
-Rådgivende utvalg	Som oppnevnt av nasjonalparkstyret
-referansegrupper i kommunene	3-5 personer oppnevnt av kommunene
-åpne møter	I den enkelte kommune
-partsmøter	Enkeltaktører

Tabell: Prosjektorganisering revisjon av forvaltningsplan.

5. Tidsplan

Aktivitet	Tidspunkt	Merknad
Vedtak om revisjon av forvaltningsplan	Desember 2021	Utført
Søknad om midler til arbeidet	Januar 2022	Innvilget 75.000,- for 2022.
Utarbeidelse av prosjektplan og oppstartmelding.	Februar – mars 2022	Utført
Godkjenning av prosjektplan og oppstartmelding.	Mars 2022	Sak
Kunngjøring av arbeidet	Mars- april 2022	
Møter med utvalg, partsmøter.	2022	
Første møte med kommunene.	Mai – juni 2022	
Undersøkelser – gjennomføring.	Juni – september 2022	
Gjennomgang av undersøkelser/innspill i styret.	Oktober 2022	Sak
Arbeid med bevaringsmål i NatStat	November – desember 2022	
Planarbeid «Forvaltningsplan på nett»	November 22 – februar 2023	
Møter med utvalg	2023	
Møter med kommunene	2023	
Høring og sluttbehandling av forvaltningsplanen.	September – november 2023	Sak

Tabell: Tidsplan for revisjon av forvaltningsplan.

6. Økonomi

I bestillingsdialogen med Miljødirektoratet er det søkt om kr 75.000,- som er blitt innvilget. Det er videre aktuelt å søke midler for fullføring av planprosessen i 2023.